

Skåneblandinger til grise i risiko for fravænningsdiarré

Fokus: Opskriften på det perfekte foder til fravæning uden medicinsk zink findes ikke. Mange faktorer undersøges stadig, men en række elementer har dokumenteret effekt.

Konklusion

- Skånefoder til fravæning uden zink bør være lavt i proteinniveau, indeholde ekstra tilsatte aminosyrer, blodplasma, vallepulver samt organiske syrer.

Af Tina Sørensen, seniorkonsulent, tiso@seges.dk

Der er under ét år til, at medicinsk zink ikke længere er tilladt i foderet. På basis af de seneste års afprøvninger har Seges Svineproduktion udarbejdet tre forslag til skåne-fravænningsblandinger til grise med forskellig fravænningsvægt og en foderudnyttelse på 1,7.

Aminosyrer og protein – skåne, standard eller turbo?

Normsættet for næringsstoffer indeholder tre kategorier, der

afhænger af besætningens foderudnyttelse og forekomsten af diarré. Det er veldokumenteret, at en reduktion i proteinniveauet reducerer forekomsten af fravænningsdiarré. Det er lige så veldokumenteret, at lavere protein koster tilvækst og foderudnyttelse. I normsættet findes normer for skåneblandinger, som er tiltænkt besætninger med diarréudfordringer. Proteinniveauet bør ligge mellem 118 og 126 gram ford. protein pr. FE. Skånenormerne tager udgangspunkt i en aminosyreprofil med 10,0 gram ford. lysin pr. FE. Et nyligt afsluttet forsøg har dog vist, at ekstra dosering af de frie aminosyrer har en diarréreducerende effekt både ved et højt og et lavt proteinniveau. Det foreslås derfor at tilsætte fem pct. ekstra aminosyrer til grise, der fravænnedes i vægtintervallet 4-5 og 5-7 kg.

En gammel kending – blodplasma er dyrt, men godt

Brug af blodplasma har tidligere vist at have en gavnlige effekt på forekomsten af diarré-behandlinger på niveau med medicinsk zink. Produktet har været omdiskuteret, men kan roligt anvendes, så længe det indkøbes via en godkendt forhandler. Det gælder dog ikke producenter af UK-grise. Da blodplasma øger foderprisen væsentligt, bør det kun anvendes i kritiske perioder. I tabellen indgår det i forslag 1 og 2.

Soja eller ej

Brugen er sojaskrå og soja-protein i fravænningsfoderet er omdiskuteret. Seges Svineproduktion har flere gange afprøvet forskellige sojaproteinkoncentraters effekt på forekomsten af fravænningsdiarré sammenlignet med so-

Fakta

- Brug af skåneblandinger i 14 dage efter fravæning påvirker produktiviteten minimalt. De foreslåede blandinger forventes at give under 10 gram lavere daglig tilvækst og ca. 0,01 FE ekstra pr. kg tilvækst i hele perioden sammenlignet med standardnormer. Forslag 1 og 2 koster 4-5 kr. ekstra at anvende i 14 dage, mens forslag 3 er på niveau med en standardblanding.

jaskrå. Det har ikke givet anledning til forskelle. Med det lave proteinniveau i skåneblandingerne og indholdet af øvrige proteinkilder kan både sojaskrå og øvrige sojaprodukter dog stort set udelades i forslag 1 og 2. I forslag 3 uden blodplasma indeholder foderet moderate mængder af både sojaskrå og sojaproteinkoncentrat.

Det skal være sødt og syrligt

Når grisene fravænnedes, er foderoptagelsen en vigtig faktor for at undgå fravænningsdiarré. Vallepulver med et højt indhold af laktose er letfordøjeligt og har en god smag. Tidligere forsøg har vist en positiv effekt af vallepulver på foderoptagelsen og tilvæksten de første tre uger efter fravæning. Som det ses af tabellen, indgår vallepulver med henholdsvis ni pct., seks pct. og tre pct. i de tre forslag.

Organiske syrer har ligeledes en veldokumenteret effekt på både produktivitet og forekomsten af diarré. Benzoesyre bør indgå med 0,5 pct. i foderet til nyfravænnede grise. Det kan med fordel kombineres med 0,5-1 pct. calciumformiat, der samtidig medvirker til at lavere indhold af foderkridt, som har en høj syrebindingkapacitet. Tilsammen giver det en lavere pH i grisens mave, hvilket giver et dårligere miljø for bakterier. Derudover anbefales 300-400 pct. fytase for at sikre nedbrydning af fytat.

Forslag	Skånenorm forslag 1	Skånenorm forslag 2	Skånenorm forslag 3	Standardnorm
Fravænningsvægt, kg	4-5	5-7	7-8	6-7
Aminosyrenorm (kolonne i normsættet)	10,0 (10)	10,0 (10)	10,0 (10)	11,0 (14)
FEsv pr. kg	1,18 (1,16-1,18)	1,18 (1,16-1,18)	1,16 (1,16-1,18)	1,16 (1,16-1,18)
Fordejlighedsprotein, g pr. FEsv	118 (118-126)	118 (118-126)	122 (118-126)	134 (130-138)
Ekstra tilsatte aminosyrer, %	+5	+5	0	0
Blodplasma, %	5 (5)	5 (5)	0	0
Byg, %	20 (mindst 20)	20 (mindst 20)	20 (mindst 20)	20 (mindst 20)
Kartoffelprotein-koncentrat, %	3,4 (3-4)	3,0 (3-4)	4 (3-4)	4 (3-4)
Sojaskrå, %	0 (0)	1,25 (max 3)	7 (max 7)	7 (max 7)
Sojaproteinkoncentrat, %	0 (ingen krav)	0 (ingen krav)	3,3 (ingen krav)	5 (ingen krav)
Vallepulver (laktose), %	9 (9)	6 (6)	3 (3)	3 (3)
Benzoesyre, %	0,5 (0,5)	0,5 (0,5)	0,5 (0,5)	0,5 (0,5)
Calciumformiat, %	1 (1)	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Pris pr. FEsv, kr.	3,24	3,14	1,99	2,2
Pris pr. kg, kr.	3,83	3,71	2,30	2,56

Figur: Forslag til skånefravænningsblandinger. Parentesen viser de krav, der har været stillet.